

мікроекономічному рівнях»: зб. тез XXI Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса, 26-27.04.2023 р. С. 48-51.

3. Нечева Н.В., Шикіна О.В. Особливості бренду туристичної дестинації. Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції, 23-24.03.2023 р., м. Черкаси: у 2-х томах / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Т. 1. Черкаси: ЧДТУ, 2023. С. 103-105.

Прокопенко А. Ф.

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна

*Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри
туристичного та готельно-ресторанного бізнесу*

Нездоймінов С. Г.

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА МАРШРУТАМИ ПРОЄКТУ «ТУРИСТИЧНІ МАГНІТИ УКРАЇНИ»

Екскурсійні послуги відіграють значну роль у туристичній діяльності, базуючись на природному, історико-культурному та рекреаційному потенціалі країни. Попит на екскурсійні послуги зумовлений підвищенням інтересу у туристів до внутрішнього туризму та регіональних туристично-екскурсійних маршрутів. Слід відзначити збільшення різноманітності форм екскурсійних послуг, всебічне використання інформаційних технологій, вдосконалення якості екскурсійного обслуговування [1, с. 430]. Екскурсії збагачують кругозір учасників, поглиблюють знання та дозволяють спілкуватися з місцевими мешканцями. Туроператори пропонують різноманітні екскурсійні програми: культурні, природні, гастрономічні та архітектурні [2, с. 245]. Діджиталізація зробила екскурсії більш доступним та захопливим. Сучасні технології дозволяють здійснювати віртуальні подорожі, користуватися відео-екскурсіями, мобільними застосунками для планування маршрутів та пошуку цікавих місць, а також аудіо-гідами для самостійного ознайомлення з експонатами. Все це

сприяє популярності та розвитку екскурсійної діяльності [3, с. 103]. Однак, офлайн екскурсії залишаються більш відчутними та ефективними. Живе спілкування з гідом дозволяє глибше зрозуміти історію, культуру та традиції регіону, безпосередньо взаємодіяти з навколишнім середовищем та отримати незабутні враження й емоції. Спілкування з іншими учасниками екскурсії також збагачує досвід.

Можна зробити висновок про стійку позитивну динаміку розвитку екскурсійної діяльності в Україні протягом 2015-2020 років. Кількість суб'єктів, що надають екскурсійні послуги, неухильно зростала з року в рік. Якщо у 2015 році їх налічувалося 135, то у 2020 році ця цифра зросла майже вдвічі та становила вже 250 (рис.1). Такі показники свідчать про зростання попиту на екскурсійні послуги серед туристів та підвищення привабливості цього виду діяльності для підприємців. Можна констатувати, що екскурсійна діяльність в Україні активно розвивалася у досліджуваній період, залучаючи все більше учасників ринку.

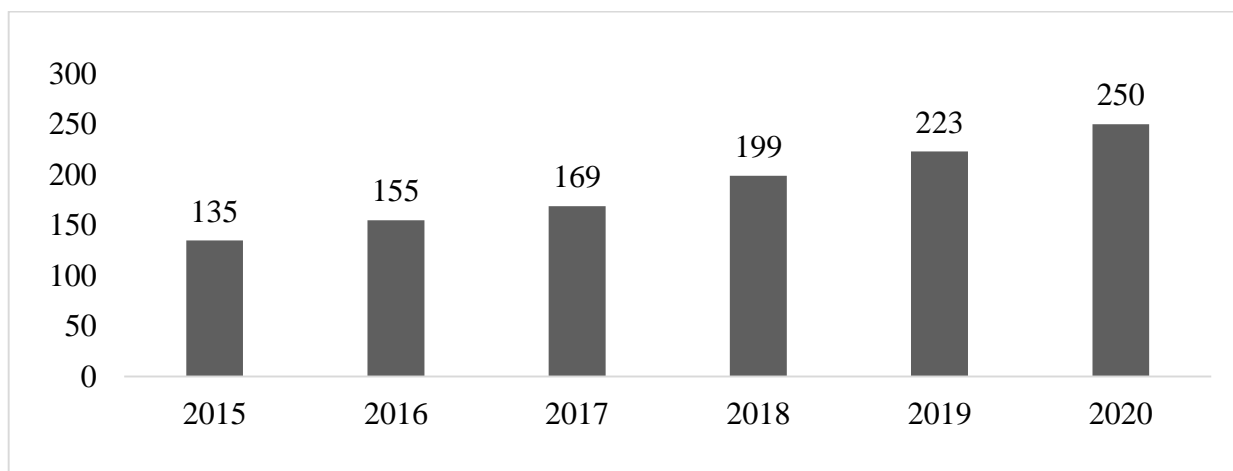

Рис. 1. Кількість суб'єктів сфери туристичного бізнесу, що здійснюють екскурсійну діяльність в Україні (2015-2020)

Джерело: [4]

Розвиток екскурсійної діяльності в Україні є надзвичайно важливим завданням для туристичної галузі. Одним із перспективних напрямків розвитку екскурсійної діяльності в Україні є проєкт «Туристичні магніти України». Цей проєкт має на меті популяризацію маловідомих, але не менш цікавих

туристичних об'єктів та маршрутів у різних регіонах нашої країни. Завдяки реалізації цього проєкту, туристи зможуть відкрити для себе нові місця, поринути в автентичну атмосферу української культури та отримати незабутні враження.

Влітку 2020 року Президент України анонсував ініціативу «Туристичні магніти», метою якої є розвиток туристичної інфраструктури в Україні та її адаптація до стандартів ЄС. У рамках цієї ініціативи кожна область повинна визначити на своїй території основні «магніти», які мають реальну чи потенційну привабливість для туристів. Проєкт покликаний розвивати та популяризувати дестинації, котрі якнайкраще презентують нашу історичну, культурну, архітектурну, релігійну спадщину як для самих українців, так і іноземців.

На державному рівні цей проєкт координується Державним агентством з розвитку туризму (ДАРТ) та до початку військових дій фінансувався у рамках всеукраїнського проєкту «Велика реставрація». Серед туристичних «магнітів», з якими вже визначились значна частина областей України, чимала частка природних об'єктів [5].

Головним викликом сьогодення для екскурсійної діяльності в Україні є повномасштабна війна. Вона має значний негативний вплив на розвиток екскурсійної діяльності в країні. Постійні ракетні обстріли та використання дронів для атак на цивільну інфраструктуру створюють серйозні загрози для безпеки туристів та екскурсантів. Це, в свою чергу, суттєво знижує привабливість України як туристичного напрямку, адже безпека є одним з ключових факторів при виборі місця відпочинку. Окупація значних територій на сході та півдні України, включаючи Автономну Республіку Крим, частини Запорізької, Херсонської, Донецької та Луганської областей, унеможливає проведення екскурсійної діяльності в цих регіонах [6]. Багато унікальних природних, історичних та культурних пам'яток, розташованих на окупованих територіях, стають недоступними для відвідування. Крім того, руйнування та пошкодження об'єктів туристичної інфраструктури внаслідок бойових дій

завдають значної шкоди туристичному потенціалу цих областей. Тим не менш ДАРТ до своєї карти магнітів також включає і магніти, що знаходяться на цих територіях, прогнозуючи їх популярність серед іноземних туристів після деокупації та закінчення війни.

Західні регіони України, які найменше потерпають від ракетних обстрілів, певною мірою зберігають можливості для організації екскурсійної діяльності. Однак, загальна нестабільна ситуація в країні та ризики ескалації бойових дій негативно впливають на туристичний імідж України в цілому. Потенційні екскурсанти, особливо іноземні, можуть відмовлятися від поїздок навіть у відносно безпечні регіони через побоювання за власну безпеку та невизначеність ситуації. Війна також призводить до зменшення внутрішнього туристичного потоку, адже значна частина населення України потерпає від економічних труднощів та невпевненості у майбутньому. Це зменшує попит на екскурсійні послуги з боку українських громадян.

Зважаючи на складну ситуацію в країні, не всі області та регіони наразі доступні для проведення екскурсійної діяльності, але все ж таки можна визначити низку областей та об'єктів, які є перспективними з точки зору розвитку цього напрямку туризму (табл. 1).

Розвиток екскурсійної діяльності в Україні визначається низкою факторів: багатим природним та історико-культурним потенціалом, державною підтримкою та реалізацією цільових проєктів, розвитком туристичної інфраструктури, наявністю кваліфікованих кадрів, активним просуванням та маркетингом екскурсійних маршрутів, диверсифікацією екскурсійної пропозиції, співпрацею та партнерством між різними суб'єктами галузі.

Попри негативний вплив війни, використання наявних можливостей у безпечних регіонах та врахування зазначених факторів дозволить ефективно розвивати екскурсійну діяльність як важливу складову туристичної сфери. Завдяки реалізації проєкту «Туристичні магніти України» створюються нові можливості для організації цікавих та змістовних екскурсій, що базуються на унікальних природних, історичних, культурних ресурсах нашої держави.

Перспективні напрямки розвитку екскурсійної діяльності за проектом
«Туристичні магніти України»

Область	Об'єкти
Львівська	Олеський замок, Підгорецький замок, Золочівський замок, Свірзький замок, історико-культурний заповідник «Густань», курорти Трускавець, Моршин, НПП «Сколівські Бескиди»
Івано-Франківська	«Скелі Довбуша», НЗ «Давній Галич», Яремче, Дністровський каньйон, Манявський скит, центр спадщини Вигодської вузькоколійки, Гошівський монастир, Коломия з музеєм Писанки
Чернівецька	Хотинська фортеця, Чернівецький національний університет, село Біла Криниця, Галицький монастир, «Протяті камені»
Тернопільська	Збаразький замок, печера «Вертеба», урочище Червоне і Джуринський водоспад, Бучацька ратуша, місто Кременець
Хмельницька	Кам'янець-Подільський, НПП «Подільські Товтри», Сатанівський замок, фортеця в Меджибожі, Бакота
Одеська	історичний центр Одеси, Білгород-Дністровська фортеця, Нижньодністровський НПП, Дунайський біосферний заповідник
Київська	собор Софія Київська, Києво-Печерська лавра, Батьківщина-мати, Стародавній Київ, Переяслав, Національний музей народної архітектури та побуту
Чернігівська	Національні заповідники «Чернігів стародавній», «Гетьманська столиця», «Качанівка», Новгород-Сіверський музей-заповідник «Слово о полку Ігоревім»
Волинська	Луцький замок, Берестечко, Олицький замок, озеро Світязь, НПП «Прип'ять-Стохід»

Джерело: складено на основі [7]

Популяризація маловідомих, але перспективних локацій сприяє розширенню географії екскурсійної діяльності, залученню туристів в різні куточки країни.

В рамках проєкту, місцевим органами самоврядування проводиться благоустрій туристичних об'єктів, розвивається відповідна регіональна інфраструктура, проводяться заходи з просування туристичних локацій.

Все це в комплексі стимулює розвиток екскурсійної діяльності та сприяє перетворенню визначених «магнітів» на справжні центри тяжіння туристів, в тому числі екскурсантів.

Список використаних джерел

- Нездоймінов С.Г., Петрова А.С. Напрями підвищення конкурентоспроможності екскурсійних послуг туристичних підприємств. Економіка та суспільство. 2018. Вип. 15. С.425 – 431.

2. Білецький М., Котик Л. Карпатсько-Подільський рекреаційний район України: сучасний стан і перспективи розвитку. Туристичні послуги на світовому ринку як фактор розвитку міжнародного туризму: збірник матеріалів Міжнар. науково-практичної конференції, 10.05.2018 р. Львів, 2018. С. 244–255.
3. Сагірова А. Потенціал ІТ-технологій у стимулюванні ринку туристичних послуг. Університетська наука: матеріали Міжнародної науково-технічної конференції, м. Маріуполь, 16-17.05.2019 р. С. 103-104.
4. Державна служба статистики України. URL: <http://surl.li/cxest> (дата звернення: 01.04.2024).
5. Державне агентство розвитку туризму України. ДАРТ. URL: <http://surl.li/sbyxc> (дата звернення: 01.04.2024).
6. Ситуація на окупованих територіях України. Kyiv Post. URL: <http://surl.li/seuwt> (дата звернення: 01.04.2024).
7. Карта туристичних магнітів. ДАРТ. URL: <http://surl.li/kzmmz> (дата звернення: 01.04.2024).

Свіріденко В. Д.
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна
*Науковий керівник – ст. викладач кафедри
туристичного та готельно-ресторанного бізнесу*
Павлоцький В. Я.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сучасні дослідження туристичних ресурсів виявляють тенденцію до визначення різноманітних факторів, які впливають на їх стан та розвиток. Природні ресурси займають ключове місце у системі туристичних ресурсів.

Одеська область входить до південних прикордонних територій України, де природно-кліматичні умови не надто сприятливі для формування природних